

## สารบัญ

|                                                      | หน้า      |
|------------------------------------------------------|-----------|
| บทคัดย่อภาษาไทย                                      | ก         |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ                                   | ง         |
| กิตติกรรมประกาศ                                      | ช         |
| สารบัญ                                               | ๗         |
| สารบัญตาราง                                          | ฎ         |
| สารบัญภาพ                                            | ๗         |
| <b>บทที่ 1 บทนำ</b>                                  | <b>1</b>  |
| ความเป็นมาและความสำคัญ                               | 1         |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย                              | 12        |
| ขอบเขตการวิจัย                                       | 12        |
| สมมติฐานการวิจัย                                     | 13        |
| คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย                          | 14        |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ                            | 15        |
| <b>บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> | <b>16</b> |
| แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน                    | 16        |
| แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชน                       | 26        |
| สภาพพื้นฐานของเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด   | 31        |
| แนวคิดการบริหารจัดการน้ำ                             | 34        |
| บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำ    | 45        |
| สถานการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554                  | 50        |
| แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำรัฐบาล พ.ศ. 2555           | 54        |
| แผนบริหารจัดการน้ำในต่างประเทศ                       | 64        |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง                                | 67        |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย                                 | 75        |

|                                                                    | หน้า |
|--------------------------------------------------------------------|------|
| <b>บทที่ 3    วิธีดำเนินการวิจัย</b>                               | 76   |
| การวิจัยเชิงปริมาณ                                                 | 76   |
| ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง                                     | 76   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล                                                | 76   |
| เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ                  | 76   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล                                                 | 77   |
| การวิจัยเชิงคุณภาพ                                                 | 78   |
| ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ                                                  | 78   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล                                                | 79   |
| เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ                  | 79   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล                                                 | 79   |
| การนำเสนอรายงานการวิจัย                                            | 80   |
| <b>บทที่ 4    ผลการวิจัย</b>                                       | 81   |
| ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง                     | 81   |
| ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัย กรณีศึกษา     | 85   |
| เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี                |      |
| ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัย | 91   |
| มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี และเทศบาลนคร                  |      |
| ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี                                            |      |
| ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัย    | 108  |
| ตอนที่ 5 วิธีการบริหารจัดการป้องกันมหาอุทกภัยขององค์กรภาครัฐและ    | 113  |
| เอกชนในเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี         |      |
| <b>บทที่ 5    สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b>                   | 171  |
| สรุปผล                                                             | 171  |
| ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง                     | 171  |
| ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา      | 172  |
| เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี                |      |
| ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัย | 173  |
| กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด                      |      |
| จังหวัดนนทบุรี                                                     |      |

|                                                                             | หน้า |
|-----------------------------------------------------------------------------|------|
| ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ | 175  |
| ตอนที่ 5 วิธีการบริหารจัดการป้องกันมหาอุทกภัยขององค์กรภาครัฐและเอกชน        | 176  |
| ในเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี                       |      |
| อภิปรายผล                                                                   | 180  |
| ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้                                            | 189  |
| ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป                                              | 191  |
| <b>บรรณานุกรม</b>                                                           | 192  |
| บรรณานุกรมภาษาไทย                                                           | 192  |
| บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ                                                    | 197  |
| <b>ภาคผนวก</b>                                                              | 199  |
| ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ                                              | 200  |
| ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม                                  | 202  |
| ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์                                | 204  |
| ภาคผนวก ง แบบสอบถาม                                                         | 206  |
| ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์                                                       | 213  |
| <b>ประวัติผู้วิจัย</b>                                                      | 215  |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่ |                                                                                                                                                                                           | หน้า |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1.1      | จังหวัดที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม                                                                                                                                                     | 2    |
| 2.1      | จังหวัดที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม                                                                                                                                                     | 51   |
| 2.2      | ประเมินผลกระทบน้ำท่วมต่อจีดีพี ปี 2554                                                                                                                                                    | 54   |
| 4.1      | จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทั่วไป                                                                                                                                   | 82   |
| 4.2      | จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัย                                                                                                                                | 83   |
| 4.3      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี                                        | 85   |
| 4.4      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา     | 86   |
| 4.5      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม            | 87   |
| 4.6      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี ด้านการลงทุน ร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติ | 89   |
| 4.7      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัย กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล              | 90   |
| 4.8      | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม<br>เทศบาล                                                  | 92   |
| 4.9      | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัยกรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด<br>นนทบุรี จำแนกตามสถานภาพ                        | 93   |

## สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่ |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | หน้า |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 4.10     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม<br>สถานภาพ                                                                                                                                                                                         | 94   |
| 4.11     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ด้านการค้นหา<br>ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรมและด้านรวม เป็น<br>รายคู่ จำแนกตามสถานภาพ                                                                                                  | 95   |
| 4.12     | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัยกรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัด<br>นนทบุรี จำแนกตามตำบล                                                                                                                                                                    | 97   |
| 4.13     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำบล                                                                                                                                                                                                | 98   |
| 4.14     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาล นครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำบล<br>ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD                                                                                                                               | 99   |
| 4.15     | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน<br>มหาอุทกภัยกรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด<br>จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะพื้นที่ของชุมชน                                                                                                                                                   | 100  |
| 4.16     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม<br>ลักษณะพื้นที่ของชุมชน                                                                                                                                                                           | 101  |
| 4.17     | เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันมหาอุทกภัยกรณีศึกษา<br>เทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม<br>ลักษณะพื้นที่ของชุมชน ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการ<br>วางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการลงทุน ร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติ ด้านการ<br>ติดตามและประเมินผลและด้านรวม เป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD | 103  |

### สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่ |                                                                                                                 | หน้า |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 4.18     | จำนวนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา    | 108  |
| 4.19     | จำนวนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม            | 110  |
| 4.20     | จำนวนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ด้านการลงทุน ร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติ | 111  |
| 4.21     | จำนวนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันมหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ด้านการติดตามและประเมินผล             | 112  |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่ |                                                                                                                           | หน้า |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1.1    | รูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน                                                                                      | 11   |
| 2.1    | ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน                                                                                                | 23   |
| 2.2    | ผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน                                                                                        | 29   |
| 2.3    | โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด                                                            | 33   |
| 2.4    | โครงสร้างองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ                                                                            | 48   |
| 5.1    | โมเดลวิธีการบริหารจัดการป้องกันมหาอุทกภัยขององค์กรภาครัฐและเอกชน<br>ในเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี | 180  |